

skillsbuilder.org

Prezentační dovednosti

Průvodce pro učitele

Návod k rozvoji dovednosti

Skills Builder
PARTNERSHIP

Obsah

• Úvod a kontext	3
• Zásady metodiky Skills Builder	4
• V čem dovednost spočívá?	5
• Proč je tato dovednost důležitá?	6
• Jak průvodce používat	7
• Rámec dovednosti	9
• Kroky 0 - 15	11
• Glosář	45
• Další zdroje	46

Za podporu projektu děkujeme fondu Commercial Education Trust a organizaci Worshipful Company of World Traders.

Úvod a kontext

Program Skills Builder propojuje pedagogy, zaměstnavatele a organizace zaměřené na výuku měkkých dovedností. Jeho cílem je, aby si jednoho dne všichni osvojili dovednosti potřebné k úspěchu.

K tomuto cíli přispívá každý z nás: jak pedagogové, ředitelé vzdělávacích institucí, vychovatelé, tak i rodiče a zaměstnavatelé. Tento průvodce poskytuje komplexní návod k vybudování základních dovedností.

Zaměřujeme se na budování osmi základních dovedností, u nichž bylo prokázáno, že žáky nejefektivněji připravují na studium i zaměstnání:

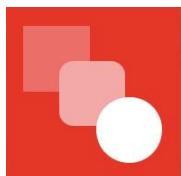
Za posledních deset let jsme v **metodice Skills Builder** vyškolili již přes 20 000 učitelů, aby mohli podporovat své žáky a studenty v rozvoji základních měkkých dovedností.

Metodika poskytuje základní přehled všeho, co by žáci v rámci každé z osmi dovedností měli zvládnout. Všechny dovednosti jsou rozděleny do patnácti na sebe navazujících kroků. Každý krok zahrnuje dílčí část znalostí a strategií důležitých pro rozvoj dané základní dovednosti. Tyto dílčí části jsou strukturovány tak, aby je pedagogové mohli snadno své žáky naučit. Metodiku Skills Builder pomáhaly vyvinout a zdokonalovat tisíce učitelů, studentů, zaměstnavatelů a organizací zaměřených na rozvoj měkkých dovedností. Metodika Skills Builder učitelům pomáhá ve všech fázích práce: s plánováním výuky, poskytováním zpětné vazby, nastavením systému odměn a zakotvením terminologie metodiky do každodenní praxe.

Zásady metodiky Skills Builder

Pro co nejefektivnější výuku dovedností pomocí metodiky Skills Builder je ideální řídit se šesti klíčovými zásadami. Velmi podobné zásady se běžně využívají i při výuce čtení, psaní a počítání, takže se pro většinu učitelů nejedná o nic nového. Na těchto zásadách je postavena naše praxe i zdroje včetně tohoto průvodce.

1. **V jednoduchosti je síla**

Jasně si určete, o co při rozvoji dovedností svých žáků usilujete. Tento průvodce vám pomůže postupovat krok za krokem po malých, zvládnutelných úsecích s jasnými výsledky.

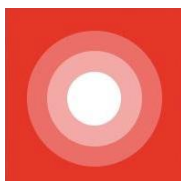
2. **Začněte včas a nepolevujte**

S výukou dovedností začínáme u dětí už ve 3 letech a pokračujeme až do doby, kdy nastupují na univerzitu nebo do zaměstnání. Rozvíjení dovedností jim pomůže efektivně se učit jak v současnosti, tak v budoucnu. Aktivitu uvedenou v tomto průvodci je možné využít u žáků a studentů jakéhokoli věku.

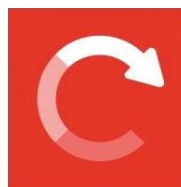
3. **Sledujte výsledky**

Než s výukou konkrétní dovednosti začnete, zjistěte, na jaké úrovni žáci u dané dovednosti jsou – kde jsou jejich silná a slabá místa. Metodika Skills Builder učitelům pomáhá přesně zhodnotit, na jaké úrovni se žáci aktuálně nacházejí a jaký další krok je pro ně vhodný.

4. **Zaměřte se na konkrétní úkol**

Během jednotlivých kroků budou mít žáci za úkol různé aktivity, které jim vždy pomohou zvládnout naučit se daný krok. Veškeré aktivity v této metodice jsou navrženy tak, aby umožnily zaměřit se konkrétně na to nové, co se žák má v daném kroku naučit.

5. **Dovednosti pravidelně procvičujte**

Podporovat a rozvíjet můžete dovednosti u žáků i dalšími způsoby při jakýchkoli jiných aktivitách. V průvodci najdete také užitečné tipy k následnému procvičování a posilování dovedností.

6. **Uvádějte příklady ze života**

Je důležité, aby si studenti uvědomili, že nabyté dovednosti mohou využít v nejrůznějších situacích. Proto je dobré uvádět příklady ze života, se kterými se dokážou ztotožnit. Celá řada aktivit v průvodci tomu odpovídá a žáky podporuje v tom, aby o možnostech používání dovedností přemýšleli.

V čem dovednost spočívá?

Jak prezentační dovednosti definujeme?

Při výuce základních dovedností je vždy nezbytné, abychom žákům jasně vysvětlili, co daná dovednost přesně obnáší, a komunikovali o ní konzistentním jazykem. Sloveso „prezentovat“ si spojujeme většinou s nějakou formální událostí, při níž mluvčí stojí před velkým publikem, které mu pouze pasivně naslouchá. Prezentační dovednosti však uplatňujeme v mnohem více kontextech – například i při diskuzi, rozhovoru nebo vyjednávání. Hodí se nám tedy jak při komunikaci s jedním člověkem, kterého známe, tak i se stovkami neznámých lidí. Důležité je cítit se sebevědomě ve všech těchto situacích.

„Prezentační dovednosti“ proto definujeme jako „dovednosti spojené s ústním přenosem informací nebo myšlenek“.

Jaká jsou jednotlivá stadia učení se této dovednosti?

V několika prvních krocích se žáci učí jasně a logicky vyjádřit své myšlenky. V další fázi si osvojují schopnost volit vhodné jazykové prostředky vzhledem ke konkrétnímu publiku a účelu komunikace. Následně se učí prezentovat tak, aby posluchače zaujali díky vhodně zvoleným gestům, výrazu a tónu. Od kroku 9 se výuka zaměřuje na přizpůsobení prezentace konkrétnímu publiku. V posledních krocích žáci rozvíjejí vlastní prezentační styl a učí se, jak jej efektivně přizpůsobit různým kontextům projevu.

Proč je tato dovednost důležitá?

Úspěšná komunikace a z ní vyplývající pozitivní vztahy nejsou dílem náhody – je potřeba žákům vytvářet příležitosti, aby mohli jasnou a srozumitelnou komunikaci sledovat, trénovat a rozvíjet schopnosti, které jsou jejím předpokladem. Celá řada vzdělávacích systémů na světě to reflektuje v učebních plánech, do nichž zařazuje v tomto ohledu především výuku mluveného projevu a poslechu. Už dávno víme, že vyjadřovací schopnosti mají vliv na gramotnost a také na celkovou akademickou úspěšnost. Podle britské kontrolní studie Bercow Review (2008) existuje významný rozdíl mezi studijními výsledky dětí, které mají s komunikací potíže, a výsledky ostatních žáků. Vyplývá z ní, že jen 15 % dětí, jež mají s komunikací nějaký problém, dosahuje v britských srovnávacích zkouškách na střední škole 3 nejlepších známek alespoň z 5 předmětů, zatímco v celém spektru žáků je to 57 %.

Za posledních 50 let se navíc proměnila struktura zaměstnání – ubylo pracovních míst, která vyžadovala vysokou manuální zručnost, a naopak přibýlo příležitostí ve službách, kde je nutno mít skvělé komunikační dovednosti. Že základní dovednosti jsou pro britské žáky a studenty výzvou, zdůraznil i průzkum zacílený na vzdělání a dovednosti CBI/Pearson z roku 2015, zaměřený na 310 společností, které dohromady zaměstnávají přes milion lidí. Téměř polovina firem (49 %) vnímá jako problém komunikační dovednosti absolventů a necelá třetina vypověděla, že musela některým absolventům středních/vysokých škol poskytnout dodatečné kurzy základních dovedností, např. prezentačních dovedností.

Schopnost efektivně ostatním sdělovat své myšlenky, nápady a pocity však není důležitá jen na poli pracovním, ale je také základním předpokladem navazování a udržování společenských vztahů. Mary Hartshorne ve zprávě „Co nás stojí, že děti neumějí komunikovat“ („The Cost to the Nation of Children’s Poor Communication“) shrnuje, že pro mladé lidi, kterým nejde komunikace, je těžší udržovat vztahy, více jim hrozí šikana, mají nižší sebevědomí a je pro ně náročnější se osamostatnit. Strach z projevu „na veřejnosti“, před „publikem“, je ve skutečnosti nejběžnější specifickou sociální úzkostí. Organizace zaměřené na podporu duševního zdraví, např. britská organizace Mind, uvádějí následující „spouštěče společenské úzkosti“: mluvení ke skupině lidí, hovor s „důležitými“ nebo autoritativními osobami, nutnost promluvit před velkou skupinou atd. – tedy přesně ty činnosti, na něž se snažíme v naší metodice zaměřit, abychom žákům pomohli budovat v této oblasti sebevědomí. Je potřeba, abychom na to jako učitelé mysleli a podporovali všechny žáky v tom, aby se učili čím dál sebevědoměji ostatním sdělovat, co si myslí.

Jak průvodce používat

Úvod

Tento průvodce je praktickým výukovým nástrojem, který vyvinul náš tým zkušených pedagogů. Je vytvořen tak, aby byl použitelný při výuce ve školách, v kroužcích a v jakémkoli jiném kontextu, kde se mladí lidé učí základním dovednostem. Každý krok výuky dovednosti je popsán v rámci dvou stran, na nichž se dozvíte, jak přesně tento krok vyučovat, procvičovat, posilovat a hodnotit.

Průvodce žáky vede od 0. až po 15. krok výuky dovednosti. Je postaven na šesti zásadách metodiky a zároveň poskytuje nástroje pro kontrolu zvládnutí každého kroku: než se žáci posunou k dalšímu, musí vždy nejprve prokázat, že „zvládli“ ten předchozí. Dovednosti je totiž třeba rozvíjet postupně.

Začínáme

Jak v úvodní kapitole o zásadách metodiky vysvětlujeme, klíčem k efektivní výuce dovedností je správné „nasazení laťky“. Nejdříve se proto podívejte na tabulku na straně 8 a promyslete si, jak na tom vaši žáci s danou dovedností jsou: Co zvládají bez problémů a v různých kontextech? Co je pro ně náročné? Co je především potřebujete naučit? Pro ještě vyšší efektivitu můžete využít náš online hodnoticí nástroj (na adrese assess.skillsbuilder.org).

Když už víte, jakým krokem chcete se svými žáky začít, nalistujte danou stranu. Každý výukový krok je členěn do následujících oddílů.

Vysvětlení pro učitele:

Informace o tom, co by žáci měli znát už předem, k čemu krok směřuje a jaký je jeho hlavní výsledek: co nového se žáci naučí.

Žáci musí zvládnout:

Rozdělení kroku na dva nebo tři velice snadno uchopitelné cíle, aby žákům bylo naprosto jasné, co mají zvládnout, aby prokázali, že se krok naučili.

Výuka kroku:

Informace o tom, jak daný krok vyučovat, včetně konkrétních instrukcí pro žáky, klíčových pojmů, jejich definic a příkladů ze života, které se dají při výuce tohoto kroku využít.

Procvičování:

Dva nebo tři nápady, jak se svou skupinou konkrétně prakticky dovednost procvičovat, aby žáci mohli to, co se naučili, trénovat. Většinou se jedná o krátké úkoly na 5–15 minut, k nimž nejsou potřeba téměř žádné pomůcky a v nichž mají hlavní slovo sami žáci. Úkoly je vhodné zařadit ihned po „výuce kroku“. Můžete si zvolit aktivitu, která se podle vás pro vaše žáky hodí nejlépe, nebo je třeba vyzkoušet všechny.

Můžete se také zaregistrovat na stránce **skillsbuilder.org/hub**, kde naleznete spoustu videí s aktivitami a dalších zdrojů k procvičování.

Posilování dovednosti:

Nápady, jak dovednost upevňovat: jednoduché tipy, jak si s žáky opakovat důležitou terminologii, techniky a postupy z daného kroku. Tento oddíl jim ukáže, jak dovednost uplatňovat nejen při výuce, ale i v každodenních činnostech.

Hodnocení:

Tipy, jak zjistit, jestli žáci daný krok zvládli. Uvádíme vždy několik různých možností, abyste si mohli vybrat tu, která se ve vaší situaci hodí nejlépe. Jsou založeny na formativním hodnocení: kontrole toho, co už žáci umí a jestli jsou připraveni posunout se k dalšímu kroku. Pokud ne, můžete jednoduše upevnit jejich porozumění a sebevědomí tím, že si zopakujete předchozí kroky.

Prezentační dovednosti

Dovednosti spojené s ústním přenosem informací nebo myšlenek.

V několika prvních krocích se žáci učí jasně a logicky vyjádřit své myšlenky. V další fázi si osvojují schopnost volit vhodné jazykové prostředky vzhledem ke konkrétnímu publiku a účelu komunikace.

Následně se učí prezentovat tak, aby posluchače zaujali díky vhodně zvoleným gestům, výrazu a tónu.

Od kroku 9 se výuka zaměřuje na přizpůsobení prezentace konkrétnímu publiku. V posledních krocích žáci rozvíjejí vlastní prezentační styl a učí se, jak jej efektivně přizpůsobit různým kontextům projevu.

Krok	Popis pro žáka	Vysvětlení pro učitele
Krok 0	Dokážu něco srozumitelně sdělit někomu, koho znám.	Žáci dokážou srozumitelně sdělit jedné osobě jednoduchou myšlenku, kterou sdělit potřebují.
Krok 1	Dokážu něco srozumitelně sdělit malé skupince lidí, které znám.	Žáci dokážou odpovědět na otázku nebo sdělit nějakou myšlenku skupince lidí, např. při skupinové diskuzi.
Krok 2	Dokážu srozumitelně sdělit své myšlenky skupině lidí.	Žáci dokážou předat skupině lidí rozsáhlejší informaci nebo odpověď na otázku.
Krok 3	Když mluvím, řadím své myšlenky tak, aby byly pochopitelné.	Žáci dokážou své myšlenky sdělit v jasném pořadí, s vhodnou mírou podrobností, a strukturovat svůj projev pomocí spojovacích výrazů.
Krok 4	Svá sdělení umím uspořádat tak, aby mi posluchači co nejlépe rozuměli.	Žáci dokážou sdělované informace uspořádat logicky tak, aby jim posluchači rozuměli. Zároveň začínají pracovat s některými prezentačními technikami za účelem posluchače zaujmout.
Krok 5	Při projevu umím využívat formální jazyk, tón a výraz.	Žáci dokážou při prezentaci před skupinou lidí mluvit spisovně a vyhýbat se nevhodným výrazům či slangu.
Krok 6	Svou řeč umím přizpůsobit účelu prezentace a publiku.	Žáci dokážou volit vhodné jazykové prostředky vzhledem k účelu prezentace a konkrétnímu publiku.
Krok 7	Dokážu svůj projev strukturovat tak, aby byl srozumitelný a zajímavý, a ke svým sdělením uvádím příklady.	Žáci dokážou projev vhodně strukturovat, používat vhodnou slovní zásobu a ilustrovat hlavní myšlenky pomocí příkladů.
Krok 8	Dokážu upravit jazykové prostředky a míru podrobností, aby byl můj projev v daném kontextu co nejzajímavější.	Žáci dokážou při projevu upravovat míru podrobností a jazykové prostředky vzhledem k publiku a kontextu.
Krok 9	Dokážu upravit strukturu projevu, jazyk a gesta tak, abych zaujal publikum.	Žáci dokážou vzhledem ke kontextu projevu řeč vhodně strukturovat, volit vhodné jazykové prostředky a gesta.
Krok 10	Dokážu měnit jazyk, tón a výraz podle automatických i vědomých reakcí svých posluchačů.	Žáci dokážou měnit jazyk, tón a výraz podle automatických i vědomých reakcí posluchačů a lépe tak upoutat jejich pozornost.
Krok 11	Dokážu předvídat různé reakce publika a připravit se na ně.	Žáci dokážou předvídat různé reakce publika a projev si podle toho připravit, např. vyvolat u posluchačů vhodně zvolenými prostředky různé emoce.
Krok 12	Aby byl můj projev zajímavější, umím být flexibilní – dokážu např. měnit jeho styl a obsah.	Žáci dokážou projev upravovat v jeho průběhu, aby lépe upoutali pozornost publika.
Krok 13	Zabývám se různými prezentačními styly a uvažuji nad jejich efektivitou.	Žáci si začínají vyvíjet osobní prezentační styl pomocí úpravy obsahu, struktury projevu, jazykových i neverbálních prostředků vzhledem k publiku a účelu projevu.
Krok 14	Uvažuji o efektivitě různých prezentačních stylů a umím si vybrat styl, který je pro mě nejvhodnější.	Žáci si dokážou vyvinout osobní prezentační styl a reflektovat a zhodnotit efektivitu zvoleného přístupu.
Krok 15	Dokážu přenést efektivní projev, který má osobitý styl a je přizpůsobený situaci, a umím reflektovat, proč byl efektivní.	Žáci dokážou kreativně přizpůsobit obsah, strukturu a styl prezentace jejímu účelu, publiku a kontextu, a dát svému projevu osobitý styl.

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv.
Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

Prezentační dovednosti

Krok 0

Dokážu něco srozumitelně sdělit někomu, koho znám.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 0 musí žáci umět odpovídat na jednoduché otázky a sdělovat jednoduché informace jednomu člověku, kterého znají.

Žáci musí zvládnout:

- Odpovědět na jednoduchou otázku.
- Sdělit spolužákovi nějakou informaci.
- Mluvit jasně, aby jim posluchač rozuměl.

Výuka kroku

Výuka tohoto kroku se skládá ze dvou hlavních částí. Zaprvé je potřeba žáky naučit pečlivě si promyslet, co chtějí někomu sdělit, a zadruhé, *jak* to chtějí říci, aby jim posluchač porozuměl.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Vyzvěte žáky, aby prstem ukázali na tu část těla, kterou používají k mluvení.
- Definujte si, co znamená „mluvit srozumitelně“: „Musím mluvit tak, aby posluchači rozuměli tomu, co jim říkám.“
- Předved'te modelový rozhovor dvou lidí, kteří nemluví dost jasně a srozumitelně. Sdělte žákům, jak důležité je při komunikaci udržovat s posluchačem

oční kontakt, správně zvolit rychlost a hlasitost projevu.

- Položte žákům nějakou jednoduchou otázku, např.: „Jaká je tvoje oblíbená barva?“ nebo „Na co si rád hraješ?“ Požádejte je, aby vám odpovídali celými větami: „Moje oblíbená barva je žlutá.“ Kde se to hodí, reagujte na odpověď další otázkou a zjistěte více informací.
- Pochvalte žáky, když odpoví jasně a srozumitelně, na jejich odpovědi reagujte a dejte jim najevo, že jste jim porozuměli: „Aha, rozumím – tvoje oblíbená barva je žlutá. Já mám zase ráda zelenou.“

Procvičování

1. Vezměte si dětské telefony, vysílačky, nebo spojte nití dva kelímky. Předved'te žákům, jak se mají při „telefonování“ střídat – jeden mluví a druhý poslouchá, pak se vymění. Rozdělte děti do dvojic a nechejte je „telefonování“ procvičovat.
2. Vyzvěte žáky, aby si ve dvojici s kamarádem zahráli nějakou scénku – např. z obchodu, kdy jeden bude předvádět prodavače a druhý zákazníka.
3. Vyzvěte žáky, aby večer někomu z příbuzných nebo kamarádovi povyprávěli o něčem, co ten den dělali.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Pokládejte žákům jednoduché otázky: ptejte se jich, co zrovna dělají.
2. Za jasné a srozumitelné odpovědi žáky chvalte a odpovídající reakcí jim dejte najevo, že jste jim rozuměli.
3. Podpořte žáky v tom, aby si svou odpověď byli jisti: dále na ni reagujte, případně jim ukažte, jak by mohla vypadat jasnější a srozumitelnější odpověď.

Hodnocení

1. Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jisti.
2. Sledujte, jestli se žákům při rozhovoru ve dvojicích daří odpovídat na jednoduché otázky a sdělovat, co si myslí.
3. Zaměřte se na to, jestli mluví jasně a srozumitelně a zda jim spolužák, se kterým komunikují, rozumí.

Prezentační dovednosti

Krok 1

Dokážu něco srozumitelně sdělit malé skupince lidí, které znám.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 1 žáci dokážou jednoduše odpovědět či sdělit myšlenku skupince lidí, např. při skupinové diskuzi.

Žáci musí zvládnout:

- V jednoduchých větách jasně a přehledně vyjádřit své myšlenky.
- Umět sdělit myšlenky malé skupince lidí ve známém prostředí.

Výuka kroku

Výuka tohoto kroku se skládá ze dvou hlavních částí. Zaprvé je potřeba žáky naučit pečlivě si promyslet, co chtějí sdělit, a zadruhé, *jak* to chtějí říci. Zásadní je srozumitelnost: rozumí posluchači, co se jim snažím sdělit?

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Definujte si, co znamená „mluvit srozumitelně“: „Musím mluvit tak, aby posluchači rozuměli tomu, co jim říkám.“
- Napište na tabuli jednoduchou větu: „Viděla jsem na moři loďku.“ Zeptejte se žáků: „Kde ta loďka je?“ Měli by být schopni bez problémů odpovědět.
- Napište na tabuli další větu: „Okně seděla kočka na.“ Přečtěte ji nahlas a

vyzvěte žáky, ať ji zopakují. Zeptejte se jich: „Kde ta kočka byla? Je to z toho, co jsem řekl, jasné?“ Na základě tohoto úkolu jim vysvětlíte, jak funguje větná struktura: aby nám druhí rozuměli, co jim sdělujeme, musíme slova ve větě správně seřadit. Požádejte žáky, aby větu přeskupili a řekli vám ji ve srozumitelnější podobě.

- Dále je potřeba se naučit, jakým způsobem myšlenky sdělovat. O tónu a důrazu se budou žáci učit až v dalších krocích, zatím stačí zaměřit se jen na hlasitost. Zeptejte se třídy: „Kdybyste chtěli něco říct malé skupině kamarádů u stolu tak, aby vás všichni slyšeli, šeptali byste? Nebo byste křičeli?“ Vyzvěte je, ať vysvětlí, proč by to nebylo ideální. Společně se shodněte, jaká hlasitost je při hovoru k malé skupině lidí nejlepší. Můžete si tento způsob projevu nějak pojmenovat, abyste pro příště všichni věděli, co máte na mysli, např. „projev před skupinkou“.

Procvičování

1. Rozdělte žáky do skupinek po 4–5 a vyzvěte je, aby si v kroužku zahráli hru na posílání míčku. Kdo zrovna míček posílá dál, dalšímu v pořadí zadává některý z pokynů: „vedle“ (kutálej míček tomu, kdo sedí vedle tebe), „naproti“ (kutálej míček tomu, kdo sedí naproti) nebo „přehod“ (hod' míček tomu, kdo sedí naproti). Dejte dětem za úkol, aby každého oslovovali

jménem, aby bylo jasné, ke komu mluví. Až jim to půjde snadno, mohou přidat pokynů více („o dvě místa vedle, pak naproti“). Nakonec s celou třídou společně zhodnoťte: *„Komu z vaší skupinky bylo opravdu dobře rozumět? A proč? Co můžete udělat pro to, abyste příště mluvili ještě srozumitelněji?“*

2. Rozdělte žáky do skupinek po 4–5 a vyzvěte je, aby postupně jeden po druhém mluvili o nějakém jednoduchém tématu, např. aby ostatním pověděli, co měli dnes k snídani, nebo jim povyprávěli o své oblíbené knížce. Ostatním dejte za úkol, aby kontrolovali hlasitost projevu mluvčího a ukazovali mu palec nahoru, když je hlasitost ideální.
3. Celé třídě ukažte nebo nahlas přečtěte několik příkladů vět s přeházeným slovosledem (viz příklad ve výuce kroku). Např.: *„Do koláč dej trouby“* nebo *„Baví moc tancovat mě.“* Vyzvěte žáky, aby věty uspořádali tak, aby byly srozumitelnější. Pak se jich zeptejte, proč je nový slovosled lepší.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Chvalte žáky pokaždé, když vám na něco jasně a srozumitelně odpovědí, a řekněte jim, co konkrétně oceňujete: *„Moc se mi líbilo, že mi Janička odpověděla celou větou, protože jsem díky tomu přesně pochopila, co chtěla říct.“*
2. Zaveďte si „stupnici hlasitosti“ pro „hovor ve dvojici“, „projev před malou skupinou“, „hovor venku“ apod., aby si žáci uvědomili, že než začnou mluvit, mají se nad vhodnou hlasitostí zamyslet, a při

úkolech ve skupinkách jim ji připomínejte: *„Jak hlasitě byste měli mluvit, aby vám bylo dobře rozumět?“*

3. Vyvěste seznam různých věcí, které může řečník dělat, aby mu bylo jasné rozumět: *„Řečníkovi je dobře rozumět, když...“* Např. *„... se při projevu na své posluchače dívá.“* Při zadávání a hodnocení úkolů žákům tyto strategie připomínejte.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Sledujte, jak spolu žáci hovoří ve skupince: jestli mluví jasně a srozumitelně, se správným slovosledem a hlasitostí.
- Zeptejte se žáků: *„Co může řečník dělat pro to, aby mluvil jasně a srozumitelně?“* A zjistěte tak, jestli porozuměli hlavním bodům, které se v tomto kroku měli naučit.

Prezentační dovednosti

Krok 2

Dokážu srozumitelně sdělit své myšlenky skupině lidí

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 2 žáci dokážou sdělit rozsáhlejší informaci nebo odpověď na otázku skupině lidí.

V předchozím kroku se naučili jasně a srozumitelně sdělit své myšlenky malé skupince známých lidí.

V tomto kroku se mají naučit především své sdělení rozšířit, doplnit je o více podrobností. Zároveň si začínají budovat sebevědomí při projevech ke skupinám lidí, které tak dobře neznají.

Žáci musí zvládnout:

- Umět skupině lidí povyprávět jednoduchý příběh nebo sdělit jednoduchou myšlenku.
- Prostřednictvím přídavných jmen a příslovcí svůj projev obohatit o více podrobností.

Výuka kroku

V tomto kroku se budeme zaměřovat na slovní zásobu, kterou žáci používají. Měli by si začít uvědomovat, proč je pro posluchače dobré, když řečník svůj projev dokáže dobře uspořádat a umí jej obohatit o podrobnosti.

Konkrétním způsobem, jak toho dosáhnout, je naučit žáky mluvit podrobněji díky využití přídavných jmen a příslovcí.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Jednoduše si definujte, co je to „informace“: „když někomu něco povídáme a správně při tom řadíme myšlenky, aby nám rozuměl.“
- Uveďte příklad, kterému budou dobře rozumět: „Když například někomu chceme říct, jak se dostane do této třídy, musíme to, co říkáme, správně seřadit, aby se po cestě neztratil.“
- Vyzvěte nějakého žáka, aby popsal, jak by si oblékal bundu. Zatímco bude mluvit, zapisujte na tabuli příslovce, která při tom používá. Zeptejte se žáků: „Proč jsem tato slova zapsal? Proč nám pomáhají, když chceme někomu něco sdělit?“ Dojděte společně k tomu, že příslovce nám pomáhají to, co říkáme, správně uspořádat.
- Navažte na předchozí bod a napište na tabuli slovo „kabát“. Požádejte 2–3 žáky, aby popsali svůj kabát, a na tabuli připište přídavná jména, která zmíní. Celé skupiny se zeptejte: „Proč tato slova k popisování věcí používáme? Co by se stalo, kdybychom je vynechali?“
- Vyzvěte žáky, aby vytvořili dvojice a v nich si navzájem sdělili, jak si obouvají

boty (nebo jiný podobný jednoduchý proces), a používali při tom příslovce a přídavná jména, která jste se naučili.

Procvičování

1. Zahrajte si hru „Obložený chlebiček“. Můžete hrát s jedním žákem, skupinkou žáků nebo celou třídou. Dospělý v roli „šéfkuchaře“ při ní má připravovat obložený chlebiček (nebo jiný snadný pokrm). Žáci mu musí dávat pokyny, co má dělat, a používat při tom příslovce. „Šéfkuchař“ by se jimi měl přesně řídit, aby bylo jasné vidět, když nějaký krok vynechají. Může žákům pomáhat otázkami: „Nezapomněli jste na nic? Nepotřebuji ještě nějaký pokyn, abych to mohl udělat?“
2. Vyzvěte žáky, aby vám vyprávěli nějaký příběh, který dobře znají. Pokaždé, když něco upřesní pomocí příslovce nebo přídavného jména, udělejte čárku.
3. Zahrajte si s celou skupinou hru „Hádej, kdo jsem“. Jednomu z žáků přilepte na čelo papírek se jménem nějaké známé osobnosti nebo postavy. Žák pak musí hádat, kdo je, za pomoci ostatních, kteří mu napovídají. Soustředte se na to, jak žáci používají přídavná jména. Namísto lidí můžete hádat i zvířata nebo věci. Až žák uhodne, co na čele měl, zeptejte se ho: „Která slova ti při hádání pomohla nejvíc?“

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Vyvěste si někde seznam běžně používaných příslovcí a přídavných jmen, který můžete využít, až budou žáci mluvit.
2. Vyzývejte žáky, aby si navzájem ve dvojicích, skupinkách nebo před celou třídou vyprávěli novinky a příběhy. Aby byl úkol o něco náročnější, mohou potom celé skupině převyprávět, co jim říkal jeden ze spolužáků v menší skupince.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Sledujte, jestli žáci při projevu před skupinou zmiňují i podrobnosti.
- Napište na tabuli nebo žákům nahlas říkejte jednoduché věty: „Šel jsem do obchodu. Mám psa.“ Vyzvěte je, aby je obohatili o podrobnosti.

Prezentační dovednosti

Krok 3

Když mluvím, řadím své myšlenky tak, aby byly pochopitelné

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 3 žáci dokážou sdělit své myšlenky ve vhodném pořadí, s vhodnou mírou podrobností a strukturovat svůj projev pomocí spojovacích výrazů.

V předchozím kroku se naučili sdělit rozsáhlejší informaci nebo odpověď na otázku skupince lidí.

V tomto kroku si mají především uvědomit, proč je důležité při projevu myšlenky správně uspořádat, a jakými způsoby se toho dá dosáhnout.

Žáci musí zvládnout:

- Pochopit, že je důležité umět svůj projev strukturovat.
- Naučit se obohatit jej o další podrobnosti prostřednictvím spojovacích výrazů a složitějších vět.

Výuka kroku

Poté, co se žáci v minulém kroku naučili zahrnout do svého projevu podrobnosti, se nyní seznámí s dalšími způsoby, jak při hovoru strukturovat myšlenky nebo informace.

Uvidí, jak svůj projev strukturovat použitím spojovacích výrazů a složitějších vět.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Napište na tabuli následující části souvětí: „ale žádnou neměli“, „Šel jsem do obchodu“, „tak jsem si místo toho koupil limonádu“, „protože jsem měl chuť na zmrzlinu“. Zeptejte se žáků: „Dokážete části souvětí správně seřadit? Proč je důležité sdělovat své myšlenky ve správném pořadí?“ Můžete si při tom zároveň zopakovat, proč je důležité mluvit jasně a srozumitelně.
- Potom na tabuli napište několik jednoduchých spojek: a, ale, takže, protože. Nabídněte žákům několik výroků, které mohou dohromady fungovat jako souvětí, např. „mám psa“, „kocoura Mourka“, „nemám rybičky“. Vyzvěte je, aby zkusili výroky spojit pomocí různých spojek. „Které se hodí nejlépe? Co se stane, když zkusíme výroky spojit ostatními spojkami?“
- Ukažte žákům, proč je důležité svůj projev správně strukturovat, na časové posloupnosti: „Když vyprávíme nějaký příběh nebo někomu povídáme, co jsme dělali, je potřeba říkat věci ve správném pořadí, aby náš projev dával smysl. Nemůžeme říct nejdřív konec a pak teprve začátek. Takže kdybych vám chtěl říct, jak jsem sem dnes přišel, mohl bych začít třeba takto: ‚Obul jsem se a vyšel jsem z domu.‘ Jak bych mohl pokračovat?“
- Připište na tabuli několik spojovacích výrazů časových, např. dokud, až, než, nejdřív, potom. Požádejte jednoho

z žáků, aby ostatním popsal, co každý den dělá, když ráno vstane, a používal při tom časové spojovací výrazy. Nebude-li něco, co řekne, jasné, upozorněte ho, aby se soustředil na pořadí činností.

Procvičování

1. Rozdělte žáky do skupinek a rozdejte jim papírky s jednoduchými větami, které se dají spojit do souvětí, a papírky jiné barvy se spojovacími výrazy. Vyzvěte je, aby společně věty pomocí spojovacích výrazů spojili do souvětí tak, aby dávaly smysl.
2. Rozdělte žáky do skupinek po 4–5 a každému dejte papírek s nějakým spojovacím výrazem. Každý bude mít za úkol říct větu, na jejímž konci použije svůj spojovací výraz. První např. začne: „Mám moc rád sladkosti, ale...“ Další má za úkol navázat a pak znovu použít svůj výraz z papírku: „... kazí se po nich zuby, takže...“ a tak dál. Nakonec je vyzvěte, aby se zamysleli, jestli jejich souvětí dávalo smysl.
3. Jednotlivým žákům dejte za úkol mluvit o libovolném tématu, přičemž musí použít 3 předem určené spojovací výrazy.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Vyvěste někde seznam běžně používaných spojovacích výrazů, který můžete využívat, až budou žáci mluvit.
2. Dávejte žákům za úkol vyprávět, co dělali včera nebo o víkendu, a soustředili se při tom na to, jak události řadí.

3. Zaveďte si chvilku na rozmyšlení toho, co se chystám říct. Než žáci začnou ve skupině nebo samostatně mluvit, zeptejte se jich: „Promysleli jste si, jak to, co řeknete, uspořádáte?“

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Sledujte, zda žáci při projevu před skupinou používají spojovací výrazy a to, co říkají, je správně uspořádáno.
- Napište na tabuli nebo žákům nahlas řekněte pár jednoduchých vět, např: „Šel jsem do obchodu. Mám psa.“ Vyzvěte žáky, aby tam, kde se to podle nich hodí, mezi věty doplnili spojovací výrazy a vytvořili z nich souvětí.

Prezentační dovednosti

Krok 4

Svá sdělení umím uspořádat tak, aby mi posluchači co nejlépe rozuměli.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 4 umějí žáci informace ve svém projevu uspořádat logicky tak, aby byly posluchačům srozumitelné. Začínají se také učit posluchače zaujmout pomocí prvních prezentačních technik.

V předchozích krocích se naučili své myšlenky sdělovat v jasném pořadí, s vhodnou mírou podrobností a využitím vhodných spojovacích výrazů.

V tomto kroku jde především o to, aby začali uvažovat o svém „publiku“ a uvědomili si, proč je při projevu důležité na ně myslet.

Žáci musí zvládnout:

- Umět vysvětlit, co je to „publikum“, a znát příklady různých druhů publika.
- Začít používat několik jednoduchých prezentačních technik, které jsou pro jejich publikum vhodné.

Výuka kroku

V tomto kroku se žáci začnou soustředit nejen na své myšlenky, ale také na to, co se děje okolo – naučí se navázat spojení s posluchači, k nimž mluví.

Využijí při tom znalosti z předchozích kroků, které teď zapojí do kontextu.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Abyste si připomněli, co jste už zvládli, zeptejte se žáků: „Na co je potřeba myslet, když chceme mluvit jasně, aby byl náš projev pro posluchače srozumitelný?“ Napovězte jim, že je potřeba pomocí přídavných jmen a příslovcí přidat podrobnosti, používat spojovací výrazy a projev dobře uspořádat.
- Definujte si, co je to „publikum“. Je velice důležité zdůraznit, že může mít spoustu různých podob: „Publikum je kdokoli, kdo poslouchá nějakého mluvčího. Může to být jen jeden člověk, několik lidí, nebo klidně třeba stovky lidí. Vy jste teď mé publikum, protože mě posloucháte.“
- Vyzvěte žáky, aby se zamysleli nad tím, kdy sami byli něčí publikum, komentujte jejich odpovědi a ukazujte jim na nich, jak různě může publikum vypadat: „Když mluvíte na školním shromáždění k celé škole, je vaším publikem celá škola. Když doma něco říkáte své mladší sestřičce, je vaším publikem vaše sestřička.“
- Vysvětlíte žákům, že k různým typům publika je potřeba mluvit různým způsobem: „Když budete mluvit k velké skupině lidí, kteří vás neznají, bude nejspíš potřeba mluvit hlasitěji, pomaleji a ptát se, jestli vám rozumí.“

- Napište na tabuli příklady různých druhů publika: velká skupina tvých kamarádů, malá skupina mladších dětí, tvůj učitel. Zeptejte se: „Mluvili byste před každým z těchto typů publika jinak? Co byste udělali jinak?“
- Na základě odpovědí žáků si představte pár jednoduchých prezentačních technik. Můžete začít následujícími příklady:
 - a) Změna hlasitosti projevu.
 - b) Vypočítávání informací na prstech.
 - c) Ilustrace toho, co říkám, pomocí obrázků nebo jiných pomůcek.
 - d) Změna míry podrobností.
 - e) Změna volby slovní zásoby.

Procvičování

1. Uspořádejte skupinovou diskuzi s celou třídou, při níž si stanovíte základní pravidla projevu před publikem. Nezapomeňte na uspořádání jednotlivých bodů projevu a použití jednoduchých prezentačních technik, můžete využít seznam z výuky kroku.
2. Před celou skupinou na nějakém krátkém projevu (např. pokynech k nějakému jednoduchému úkolu nebo krátkém příběhu) názorně předvedte, jak to vypadá, když řečník mluví špatně: projev je neuspořádaný, moc tichý, dívá se do země. Vyzvěte žáky, aby se přihlásili a upozornili vás, když si nějaké chyby všimnou, a podle jejich zpětné vazby projev upravujte, dokud se jim nebude zdát, že už jsou jako publikum „úplně spokojení“. Při hodnocení mohou využít pravidla, která jste si sestavili v bodu 1.

Následně může roli řečníka převzít některý z žáků.

3. Rozdělte žáky do dvojic a dejte jim za úkol, aby jeden druhému něco povyprávěli o něčem, co dobře znají, např. o své oblíbené knížce nebo o svém koníčku. Ten, kdo zrovna poslouchá, pak okomentuje, co mluvčí dělal dobře a co by mohlo být ještě lepší. Zaměřte se při tom na to, jestli mluvčí využíval prezentační techniky a zda byl projev jasný.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Každou příležitost k projevům využívejte a žákům zdůrazňujte, jakým způsobem své myšlenky sdílet. Když vám žáci mají odpovídat na otázky nebo mají jinak promluvit před ostatními, vyzvěte je, aby se postavili a vzpomněli si na prezentační techniky, např. mysleli na správnou hlasitost projevu a nemluvili příliš rychle.
2. Prezentační techniky si vyvěste ve třídě tak, aby byly dobře vidět a žáci si je mohli kdykoli připomenout.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Při projevech sledujte, jestli žáci používají jednoduché prezentační techniky a zda se vyjadřují jasně.
- Požádejte žáky, aby (ústně nebo písemně) definovali „publikum“ a napsali pět věcí, které jsou podle nich nejzásadnější pro dobrý projev.

- Podobně jako ve 3. aktivitě z procvičování dejte žákům za úkol, aby se hodnotili navzájem.

Prezentační dovednosti

Krok 5

Při projevu umím využívat formální jazyk, tón a výraz

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 5 žáci dokážou při prezentaci před skupinou lidí mluvit spisovně a vyhýbat se nevhodným výrazům či slangu.

V předchozích krocích se naučili informace ve svém projevu logicky uspořádat, aby jim publikum dobře rozumělo. Zároveň se začali na posluchače více zaměřovat díky využití několika prezentačních technik.

V tomto kroku si mají především uvědomit, že při projevu se od nich často očekává spisovný jazyk, a naučit se ho správně používat.

Žáci musí zvládnout:

- Vysvětlit rozdíl mezi formálním a neformálním jazykem.
- Když to projev vyžaduje, umět formálně mluvit.

Výuka kroku

V návaznosti na krok 4 by se žáci měli čím dál více soustředit na formu i obsah svého projevu. V tomto kroku bude hlavní jim předvést, jak správný formální projev vypadá.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Vysvětlíte žákům, že ústní i psaný projev může být buď „formální“, nebo

„neformální“. „Při formálním projevu dodržujeme určitá pravidla, naopak neformální je volnější. V neformálním prostředí, například s kamarády, můžeme používat třeba slang, zkratky nebo vtipy. Ve formální situaci, například při rozhovoru s lékařem, ale musíme mluvit formálněji.“

- Rozved'te tuto definici objasněním, proč formální jazyk používáme: „Formálnímu jazyku snadněji porozumějí různé typy publika, zatímco určitý slang nebo zkratky, které používáme, nemusejí znát všichni, a proto by nám nemuseli rozumět.“
- Pust'te žákům příklad nějakého formálního projevu (např. kousek zpráv) a vyzvěte je, aby zapsali několik věcí, kterými se formální projev vyznačuje: spojovací výrazy, celé věty, složitější slovní zásoba.
- Zeptejte se žáků, čím by se daly nahradit ve formálním projevu různé neformální výrazy, např. „dobrý den“ namísto „ahoj“.

Procvičování

1. Dejte žákům seznam různých situací. Např.: povídání si s kamarády, prezentace před celou školou, setkání s politikem nebo jinou významnou osobností, vyprávění rodině o tom, jaký jsem měl den. Vyzvěte je, aby určili, ve kterých situacích je potřeba mluvit

formálně a kdy můžeme mluvit neformálně.

2. Zadejte žákům jednotlivě nebo ve dvojicích, aby si vybrali úryvek z nějaké knížky či přepisu projevu. Mají za úkol některé výrazy v textu upravit, aby byl neformální: přidat slang, zkratky apod. Potom jej nahlas přečtou ostatním. Když posluchači zaslechnou nějaký neformální výraz, přihlásí se a opraví jej na formální.
3. Vyzvěte žáky, aby ve dvojicích sepsali ve vhodném formálním jazyce „televizní reportáž“ o tom, co ten den nebo týden dělali, která by mohla zaznít ve zprávách. Potom ji přečtou jiné dvojici nebo celé skupině. Zeptejte se jich: „Jaká slova jste volili, aby byla vaše reportáž formální? Co jste museli změnit oproti běžnému vyprávění?“

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Vyvěste na viditelné místo příklady formálního a neformálního jazyka.
2. Stanovte si „formální zónu“ – může to být např. nějaké místo ve třídě, nějaká konkrétní doba apod. Dejte žákům za úkol, aby v této „zóně“ mluvili jen formálně, a připomínejte jim to.
3. Názorně žákům předvádějte využití formálního jazyka v různých situacích a vždy zdůrazněte, proč mluvíte formálně: „Teď budu mluvit formálně, protože v mém publiku je spousta různých lidí a chci, aby mi všichni dobře rozuměli.“

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Ne při všech projevech je potřeba, aby žáci mluvili formálně, stanovte si ale typy projevu, kdy budete formální jazyk vyžadovat (např. hodnocení jiného žáka před celou třídou), a sledujte, jak se to žákům daří.
- Pouštějte žákům videa s příklady formálních a neformálních projevů a ptejte se, o který typ se jedná a jak to poznali.
- Rozdejte žákům odstavec textu, který obsahuje neformální výrazy, a vyzvěte je, aby je zakroužkovali. Dál je můžete požádat, aby je nahradili výrazy formálními, a výsledky zkontrolovat.

Prezentační dovednosti

Krok 6

Svou řeč umím přizpůsobit účelu prezentace a publiku.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 6 žáci dokážou volit vhodné jazykové prostředky vzhledem k účelu prezentace a konkrétnímu publiku.

V předchozím kroku se naučili při prezentaci před skupinou lidí mluvit spisovně a vyhýbat se nevhodným výrazům či slangu.

V tomto kroku mají především začít uvažovat o účelu projevu a lépe porozumět tomu, jak projev upravit pro různé typy publika.

Žáci musí zvládnout:

- Definovat „účel“ a pochopit několik jednoduchých účelů projevu.
- Vysvětlit, jak se dá projev měnit vzhledem ke konkrétnímu publiku a účelu.

Výuka kroku

Co je to publikum, už žáci vědí z předchozích kroků. Už tedy začali uvažovat o tom, že je důležité, aby konkrétní publikum jejich projevu rozumělo.

Novinkou v tomto kroku je účel projevu. Různých účelů existuje celá řada, zatím nám ale budou stačit tři základní účely projevu: přesvědčit, pobavit a informovat.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Zopakujte si, co už jste se naučili o publiku: „Co znamená ‚publikum‘? Můžete mi uvést pár příkladů různých druhů publika?“ Připomeňte žákům, že publikum může být jak jediná osoba, ke které mluvíme, tak i velká skupina posluchačů.
- Potom se dětí zeptejte: „Budeme před všemi druhy publika mluvit stejně? Co třeba před místním politikem? A co před dětmi ze školky?“ Při této příležitosti si zopakujte, co už víte o formálním a neformálním jazyce, volbě slov a uspořádání projevu.
- Definujte si „účel“: „důvod, proč někdo mluví.“
- Vysvětlete žákům, že účelů projevu existuje spousta, ale teď se zaměříte na tři hlavní účely a jejich charakteristiky: přesvědčit, pobavit a informovat.
- Napište tyto tři účely projevu na tabuli: přesvědčit, pobavit, informovat. Zeptejte se žáků: „Kdyby vás někdo chtěl o něčem přesvědčit, jaké jazykové prostředky by k tomu mohl použít?“ Nápady zaznamenávejte. Může to být např.: použití statistiky, argumentace, přesvědčování, lichotek.
- To samé zopakujte i s účely „pobavit“ a „informovat“. U „pobavení“ se dá odpovědět např.: neformální jazyk, jazykové hříčky, vtipy, u „informování“ např.: jasná, jednoduchá slovní zásoba, fakta, spojovací výrazy pro uspořádání projevu.

- Celé skupině přečtete následující text, jehož účelem je přesvědčit (to žákům předem neprozrazujte): „Rozhodně vyzkoušejte tuhle novou zubní pastu, co jsem si teď koupil. Budete mít po ní úžasně bílé zuby, úplně jako z časopisu. No, kdo by to nechtěl?“ Zeptejte se žáků: „S jakým účelem jsem mluvil? Jak jste to poznali?“ Je-li to potřeba, text jim zopakujte a vyzvěte je, aby své nápady doložili vysvětlením.

Procvičování

1. Rozdělte žáky do skupinek a každé dejte papír, na kterém je uprostřed napsán nějaký účel projevu a typ publika (např.: „pobavit“, „velká skupina dětí“). Vyzvěte je, aby na papír formou myšlenkové mapy zaznamenali nápady, jak by mohli za tímto účelem a pro toto publikum upravit jazyk projevu. Aktivitu můžete rozšířit tak, že nejdřív každé skupince rozdáte papír s odlišným účelem a typem publika. Každá skupinka má na zaznamenání nápadů 2–3 minuty, poté se papíry posunou dál a každá skupinka doplní, co už je napsáno na novém papíře, který k ní dorazil.
2. Zadejte žákům za úkol, aby každý zvlášť napsal krátký projev, jehož účelem je posluchače o něčem přesvědčit (např. že jejich oblíbená hra je nejlepší na světě, nebo že pro ně ostatní mají hlasovat při volbě předsedy třídy). Vyzvěte žáky, aby sepsali dvě verze tohoto projevu: jednu určenou pro kamarády a druhou pro dospělého, který je ve škole na návštěvě. Zeptejte se: „Jak jste pro odlišné publikum změnili jazyk projevu? Jaké jazykové prostředky jste použili, abyste posluchače přesvědčili?“

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Na nějaké viditelné místo vyvěste tři základní účely projevu a jejich charakteristiky. Můžete se inspirovat nápady žáků z výuky kroku.
2. Když mají žáci za úkol hodnotit něčí projev nebo odpovědět vám na otázku, určete jim nějaké imaginární publikum. Podle toho musí zvolit vhodnou úroveň formálnosti projevu, jazykové prostředky a techniky prezentace.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Vyzvěte žáky, aby napsali na papír 3 účely projevu, které se naučili, a ke každému několik jazykových prostředků, které by k danému účelu využili. To samé zopakujte s několika různými typy publika.
- Sledujte, jaké jazykové prostředky žáci volí při skupinových debatách a projevech před ostatními. Ptejte se jednotlivých žáků, proč za konkrétním účelem a pro konkrétní publikum tyto jazykové prostředky použili.

Prezentační dovednosti

Krok 7

Dokážu svůj projev strukturovat tak, aby byl srozumitelný a zajímavý, a ke svým sdělením uvádím příklady.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 7 žáci dokážou projev vhodně strukturovat, používat vhodnou slovní zásobu a ilustrovat hlavní myšlenky pomocí příkladů. V předchozím kroku se naučili volit vhodné jazykové prostředky vzhledem k účelu projevu a konkrétnímu publiku.

V tomto kroku začnou uvažovat především o vhodné slovní zásobě vzhledem k tématu projevu a ke svým sdělením uvádět příklady.

Žáci musí zvládnout:

- Volit slovní zásobu odpovídající tématu projevu.
- Ilustrovat svá sdělení pomocí příkladů.

Výuka kroku

V této chvíli by už žáci měli dobře rozumět základním pravidlům projevu před publikem: tomu, proč něco prezentujeme (účelu projevu), a tomu, jakými základními způsoby jako řečník zaujmeme různé typy publika.

V tomto kroku se žáci zaměří konkrétněji na to, **o čem** mluví. Začnou se učit používat složitější slovní zásobu odpovídající tématu projevu a ilustrovat svá sdělení pomocí příkladů.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Vysvětlíte žákům, co je to specifická slovní zásoba spojená s konkrétním tématem projevu. Např. výrazy „ofsajd“, „útočník“ nebo „gól“ použijeme, když mluvíme o fotbalu, výrazy „smyčec“, „kobylka“ nebo „kalafuna“ jsou zase specifické pro téma hry na housle.
- Vysvětlíte jim, že při každém projevu je důležité používat správnou slovní zásobu, aby publikum tomu, co mu říkáme, dobře porozumělo.
- Ukažte žákům, že při diskuzi i prezentaci je důležité využívat příklady, díky nimž bude naše sdělení jasnější: „Když projev ilustrujeme pomocí příkladů, posluchačům to pomůže si to, co říkáme, názorně představit a lépe tomu porozumět. Když vás např. někdo chce přesvědčit, abyste si koupili nový fotoaparát, může vám uvést příklady toho, jaké má různé funkce a co s ním jiní lidé vyfotili.“
- Sdělte žákům užitečné výrazy a fráze, kterými můžeme příklady uvést: „například“, „třeba“, „mimo jiné“, „patří mezi ně“ atd. Vyzvěte žáky, aby sami navrhli další.

Procvičování

1. Rozdělte žáky do dvojic nebo malých skupinek. Každé dvojici nebo skupince zadejte 10 slov nebo slovních spojení, jež se vážou ke 2 různým tématům (může se jednat o např. témata, která zrovna

probírají ve výuce), a vyzvěte je, aby slova/spojení přiřadili ke správnému tématu. Např. můžete zadat témata „první světová válka“ a „hory“ a slova „zákop“, „průrva“, „bajonet“ atd. Vyzvěte skupinky, aby prokázaly, že slova rozřadily správně, tím, že o daných tématech řeknou pár vět a slova do nich začlení.

2. Řekněte žákům nějaký výrok, o kterém se dá diskutovat, např.: „Psi jsou lepší než kočky.“ Podpořte jej 3 argumenty doplněnými o příklady, např.: „Psi jsou lepší, protože člověka mají raději. Příkladem je, že když na ně zapískáme, na rozdíl od koček vždycky přiběhnou.“ Vyzvěte žáky, aby rozhodli, jestli příklady argumenty skutečně podporují, a pokud ne, aby vymysleli lepší.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Při probírání nového učiva/tématu si vytvářejte seznamy se slovní zásobou. Žákům zadejte, aby je doplňovali vždy, když je napadnou nějaké nové výrazy.
2. Vyžadujte, aby žáci při odpovídání na vaše dotazy vždy svou odpověď vysvětlili a ilustrovali příklady.
3. Chtějte po žácích, aby to, co říkají, ilustrovali příklady. Pokud vám např. tvrdí, že jejich fotbalový klub je nejlepší, musí vás o tom přesvědčit pomocí vhodně zvoleného příkladu.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Sledujte, jestli žáci při diskuzích podporují své argumenty uváděním příkladů.
- Sledujte, jestli žáci při projevech volí vhodnou tematickou slovní zásobu, a naopak zda nepoužívají slova, která by mohla posluchače mást.

Prezentační dovednosti

Krok 8

Dokážu upravit jazykové prostředky a míru podrobností, aby byl můj projev v daném kontextu co nejzajímavější

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 8 žáci dokážou při projevu upravovat míru podrobností a jazykové prostředky vzhledem k publiku a kontextu.

V předchozím kroku se naučili zaujmout posluchače vhodným strukturováním projevu, využitím vhodné slovní zásoby a příkladů pro ilustraci svých myšlenek.

V tomto kroku se mají především naučit uvažovat nad tím, jaký vliv má konkrétní kontext projevu na využití jazykových prostředků a míry podrobností.

Žáci musí zvládnout:

- Zvolit míru podrobností vhodnou pro daný kontext.
- Umět obměňovat jazykové prostředky, aby si udrželi pozornost publika.

Výuka kroku

Výuka tohoto kroku se skládá ze dvou částí: zaprvé se žáci mají naučit zvolit vhodnou míru podrobností vzhledem ke kontextu, v němž hovoří, a zadruhé použít vhodné jazykové prostředky. Častou chybou bývá, že namísto aby vybrali ty prostředky, které jsou v dané situaci nejvhodnější, zapojují do projevu vše, co už znají.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Zopakujte si s žáky, co je to „kontext“: „Kontext je situace, v níž se projev odehrává: zahrnuje to, ke komu, proč a kde mluvíme.“
- Aby si žáci připomněli, co už se naučili v předchozích krocích, můžete jim na tabuli napsat seznam různých druhů publika a účelů projevu (viz kroky 4 a 6). Nezapomeňte, že i projev před malou skupinkou lidí nebo jediným člověkem je projev.
- Zeptejte se žáků: „Proč je dobré u těchto druhů publika použít odlišnou míru podrobností?“
- Může být užitečné názorně si s žáky předvést, kdy se tento krok hodí. Zeptejte se jich: „K jakým různým druhům publika hovoříte? Proč může být dobré používat v těchto situacích odlišnou míru podrobností? Podle čeho se rozhodujete, co řeknete a co vynecháte?“
- Vyzvěte žáky, aby se zamysleli nad různými situacemi ze života, kdy tu samou informaci sdělují různým lidem s odlišnou mírou podrobností. Nápady zaznamenávejte.

Procvičování

1. Zadejte žákům individuálně následující úkol: „Představte si, že vaše škola se chystá pozvat nějakou slavnou celebritu a uspořádat její vystoupení. Budete mít minutu na to, abyste ostatní spolužáky

přesvědčili, že nejlepší bude pozvat celebritu, kterou jste vybrali vy.“ Dejte žákům 5 minut na to, aby si projev připravili, ale v polovině času jim řekněte, že nakonec budou mít na své vyjádření jenom 30 sekund: „Co budete muset vynechat? Které podrobnosti jsou nezbytné? Můžete nějak upravit jazykové prostředky, abyste stihli posluchače přesvědčit za kratší dobu?“ Vyberte několik žáků, kteří ostatním své projevy přednesou, a vyzvěte je, aby se nad zmíněnými otázkami zamysleli.

2. Vyzvěte žáky, aby napsali na papírek název nějakého zvířete, a papírky od nich vyberte. Potom žáky rozdělte do dvojic nebo trojic, každé dejte jeden papírek a řekněte jim: *„Máte za úkol o zvířeti na papírku sepsat tři krátké projevy pro tři různé posluchače. Prvním posluchačem je 5–7leté dítě, druhým dospělý, který potřebuje dané zvíře detailně nakreslit, a třetím vysokoškolský student, který píše odborný článek o tomto zvířeti a životním prostředí. Společně projevy připravte.“* Když budou mít hotovo, nechte přečíst nahlas příklad projevu pro každého ze tří posluchačů. Zeptejte se žáků: *„V čem se u jednotlivých projevů lišily použité jazykové prostředky a míra podrobností?“*

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Naučte žáky, aby se před tím, než se k něčemu vyjádří, vždy nejdřív zamysleli: „Než začnete mluvit, uvědomte si, kdo vás poslouchá. Jaké informace a kolik podrobností potřebuje slyšet? Je potřeba

nějak přizpůsobit jazykové prostředky, které použijete?“

2. Na viditelné místo vyvěste seznam různých jazykových prostředků a frází, kterými se mohou žáci při projevu inspirovat, např.: přídavná jména, spojovací výrazy, příslovce, krátké věty: „Zaprvé...“ Připomínejte jim, aby seznam využívali a doplňovali, pokud je napadnou další prostředky.
3. Jasně vyjadřování podporujte technikou 100–20–5: vyzývejte žáky, aby shrnuli aktuální učivo nebo např. svůj program, a to nejprve 100 slovy, potom 20 slovy a nakonec 5 slovy.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Zadejte žákům 4–6 příkladů různých situací, v nichž by mohli mluvit, a 4–6 charakteristik projevu, které těmito situacím odpovídají. Např.: „Vysvětluji mladšímu sourozenci, jak rostou rostliny“, k čemuž se hodí: „Jednoduché vyjadřovací prostředky, ne moc odborných termínů, ne moc podrobností.“ Vyzvěte žáky, aby pospojovali situace a charakteristiky, které se k nim hodí.
- Ohodnoťte, jestli žáci krok zvládli, podle výsledků aktivit 1 a 2 z procvičování kroku.

Prezentační dovednosti

Krok 9

Dokážu upravit strukturu projevu, jazyk a gesta tak, abych zaujal publikum.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 9 žáci dokážou vzhledem ke kontextu projevu řeč vhodně strukturovat, volit vhodné jazykové prostředky a gesta.

V předchozím kroku se učili upravit jazykové prostředky a míru podrobností, aby zaujali konkrétní publikum.

V tomto kroku se mají naučit především zaujmout konkrétní publikum pomocí vhodné gestikulace.

Žáci musí zvládnout:

- Udržet si pozornost publika díky využití vhodných jazykových prostředků a vhodné míry podrobností.
- Podpořit svůj projev využitím vhodných gest.

Výuka kroku

V kroku 9 žáci zapojí všechny techniky, které si osvojili v předchozích krocích – budou se snažit co nejlépe upoutat pozornost publika výběrem vhodných jazykových prostředků, odpovídající míry podrobností, výrazem a nově také vhodnou gestikulací.

Především se mají naučit přizpůsobit techniku projevu aktuálnímu kontextu a vhodně využívat gesta.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Připomeňte si, co už jste se naučili v předchozích krocích: „Jaké jazykové prostředky můžeme při projevu využívat? Jakými způsoby se dá projev strukturovat?“
- Definujte si, co je to „gesto“: „Pohyb části těla, který nám pomáhá vyjádřit význam.“
- Uveďte žákům příklady různých typů gest a vysvětlete jim, proč nám pomáhají upoutat pozornost posluchačů: „Např. rozevřenou náručí můžeme dát všem najevo, že budeme rádi, když nás budou poslouchat.“
- Zopakujte si s žáky, co je to „kontext“: „Kontext je situace, v níž se projev odehrává: zahrnuje to, ke komu (publikum), proč (účel) a kde (místo) mluvíme.“
- Požádejte žáky, aby uvedli příklady různých druhů publika, účelů projevu a míst, kde se projev může odehrávat. Návrhy zaznamenávejte.
- Použijte je pro inspiraci při diskuzi o vhodných jazykových prostředcích, strukturování projevu a gestech, která publikum zaujmou v různých kontextech: „Jaké jazykové prostředky a jaká gesta bych mohl využít, kdybych na autobusové zastávce potkal slavnou spisovatelku a chtěl ji přesvědčit, aby si přečetla knížku, kterou jsem napsal?“
- Zaměřte se na výuku gestikulace.

- Pustíte žákům krátké video (rozhovor z filmu, projev nějaké osobnosti, skupinovou diskuzi apod.) s vypnutým zvukem a zeptejte se jich: „Jaká gesta mluvčí používal(i)? Proč si myslíte, že je použil(i)? Jaký měla účinek na posluchače?“ Video přehrajte znovu, tentokrát se zvukem. Zeptejte se: „Teď, když už víte, co mluvčí říkal(i), myslíte si, že mu (jim) gesta pomohla vyjádřit sdělení nebo pocity, které vyjádřit zamýšlel(i)?“

Procvičování

1. Pustíte si krátké video s nějakým projevem. Žáci mají za úkol při jeho sledování vyplnit tabulku o 3 sloupcích („jazykové prostředky“, „struktura“, „gesta“) a 2 řádcích („dobře využito“, „ještě lepší by bylo“). Požádejte je, aby své návrhy okomentovali. To samé můžete zopakovat s dalšími projevy v různých kontextech a diskutovat o tom, že v různých situacích mohou být k upoutání pozornosti publika vhodné různé techniky.
2. Zadejte žákům za úkol, aby si ve dvojicích navzájem vysvětlili, jak se připravuje čaj. Zadruhé musí projev upravit tak, jako by mluvili k tříletému dítěti, zatřetí k mimozemšťanovi, který zrovna přistál na Zemi. Některé dvojice vyzvěte, aby své projevy přednesly před celou třídou. Zeptejte se ostatních, jak se při jednotlivých projevech měnily použité jazykové prostředky, struktura projevu a gesta.
3. Nakreslete/promítněte na tabuli obrázek žárovky. Ponechte žákům minutu na to, aby si vyzkoušeli, jak by žárovku někomu popsali. Zadruhé mají přesvědčit spolužáka, aby si ji koupil. Zatřetí pak

vysvětlit, proč lidé žárovky používají. Nakonec všichni společně diskutujte o tom, jaké jazykové prostředky, strukturu projevu a gesta bylo v každé z těchto 3 situací vhodné použít.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Naučte žáky, aby se před tím, než se k něčemu vyjádří, vždy nejdříve zamysleli: „Než začnete mluvit, uvědomte si, kdo vás poslouchá. Jaké je hlavní sdělení vašeho projevu? Je potřeba nějak přizpůsobit jazykové prostředky, které použijete? Jaká gesta je vhodné použít?“
2. Při projevech žáků se zaměřte konkrétně na gestikulaci.
3. Plánujte žákům aktivity, při nichž mají za úkol v různých kontextech mluvit o tom, co zrovna probírají ve škole, a potom zpětně posoudit, jak podle kontextu upravují jazykové prostředky, strukturu projevu a gesta.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Vyzvěte žáky, aby se hodnotili navzájem: jednotlivcům nebo skupinkám žáků můžete zadat, aby např. po skupinové debatě mluvčím ohodnotili, jak si vedli v některé z kategorií – jak využívali jazykové prostředky, jak projev strukturovali nebo jak používali gesta.

- Vyzvěte žáky, aby definovali, co je to „gesto“, uvedli alespoň 5 příkladů různých gest a zároveň navrhli, v jakém kontextu se dají využít.

Prezentační dovednosti

Krok 10

Dokážu měnit jazyk, tón a výraz podle automatických i vědomých reakcí svých posluchačů.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 10 žáci dokážou měnit jazyk, tón a výraz podle automatických i vědomých reakcí posluchačů a lépe si tak udržet jejich pozornost.

V předchozím kroku se naučili zaujmout konkrétní publikum přizpůsobením jazykových prostředků, struktury projevu a gestikulace.

V tomto kroku si mají především osvojit schopnost přizpůsobovat projev reakcím publika.

Žáci musí zvládnout:

- Rozpoznat, jakými způsoby publikum na jejich projev reaguje.
- Během projevu přizpůsobovat jazyk, tón a výraz tak, aby si udrželi pozornost publika.

Výuka kroku

Aby se žáci v tomto kroku mohli naučit přizpůsobovat během projevu jazyk, tón a výraz reakcím publika, musí zapojit všechny techniky, které si osvojili doposud.

Žákům často dělá problém uvědomit si, jak na jejich projev publikum reaguje, protože se příliš soustředí na to, **co** říkají, namísto toho, **jak** je to přijímáno.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Zopakujte si, co jste se už naučili: vyzvěte žáky, aby definovali, co jsou to v kontextu projevu „jazykové prostředky“, „tón“ a „výraz“.
- Definujte si, co to znamená „upravit“: „nějak podle potřeby změnit.“
- Zeptejte se žáků, při jakých příležitostech už museli nějak upravovat své vyjadřování a chování. Můžete jim uvést příklad: „Když mluvím s vámi, používám méně formální jazyk a víc humoru, než kdybych mluvil s paní ředitelkou.“
- Definujte si, co je „automatická reakce“: „to, co posluchači instinktivně udělají, pocítí nebo si pomyslí, když vám naslouchají“, a „vědomá reakce“: „promyšlené jednání, pocity nebo myšlenky, jimiž publikum na váš projev reaguje.“
- Zeptejte se žáků: „Jakými různými způsoby mohou lidé reagovat na to, co slyší?“ Návrhy zaznamenávejte (abyste rozproudili diskuzi, můžete uvést jako příklady třeba „smích“ nebo „zívání“). Ptejte se jak na příklady pozitivních, tak negativních reakcí. Na tabuli načrtněte tabulku s pozitivními a negativními reakcemi.
- Z vědomých i automatických reakcí vyberte 2–3 a zeptejte se: „Proč by mohli posluchači takto reagovat? Co to

vypovídá o tom, jaký asi mají z projevu pocit? Co může na svém projevu mluvčí upravit, když si takové reakce publika všimne?“

- Připomeňte žákům, aby mysleli na to, co se už naučili o jazykových prostředcích, tónu a výrazu. Jejich nápady zaznamenávejte.

Procvičování

1. Rozdělte žáky do skupinek a rozdejte jim papíry s následujícím seznamem:

- a) zívání
- b) neklid
- c) dívání se z okna
- d) úsměv a přikyvování
- e) neustálé přerušování otázkami

Vyzvěte žáky, aby společně ke každé z automatických i vědomých reakcí napsali, co vypovídá o tom, jak se posluchač cítí, a co může mluvčí při takové reakci dělat. Nechejte ostatní návrhy komentovat.

2. Rozdělte žáky do skupinek po 3–5 a dejte jim za úkol, aby jeden po druhém postupně zbytku skupinky něco pověděli o nějakém tématu, které je zajímá, např. o svém koníčku. Když první mluvčí hovoří 30 vteřin, zavelte: „Ztuhněte tak, jak jste!“ Dovoleno hýbat se má jenom mluvčí. Ten dostane za úkol prohlédnout si řeč těla svých posluchačů. Dávají všichni pozor? Vypadají, že je jeho projev zajímavý? Následně „ztuhnutí“ zrušte, aby mluvčí mohl v projevu pokračovat a znovu posluchače zaujmout nebo si jejich zájem udržet. Zopakujte u každého mluvčího. Nakonec se žáků zeptejte: „Kdo z mluvčích se vašim reakcím dobře přizpůsobil? Jak to udělal?“

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Když mají žáci za úkol o něčem mluvit, nejdříve je vyzvěte, aby se zamysleli, jakých automatických a vědomých reakcí posluchačů chtějí dosáhnout. Zeptejte se jich: „Jak tuto reakci u posluchačů poznáte? Co můžete při svém projevu upravit, abyste ji u nich vyvolali?“
2. Umožněte žákům mluvit před různými typy publika, aby si mohli vyzkoušet, jaký vliv má na automatické a vědomé reakce množství posluchačů, jejich vztah k mluvčímu a doba a místo, kde se projev odehrává.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Žáci mohou sami svůj výkon ohodnotit podle toho, jak na ně posluchači reagují: „Reagoval další mluvčí v diskuzi přímo na tvůj argument? Změnil někdo v reakci na to, co jsi řekl, názor, nebo něco udělal jinak?“
- Při skupinové diskuzi zadejte jednomu žákovi úkol ostatní pozorovat a následně zhodnotit, jak se mluvčím dařilo upravovat jazykové prostředky, tón a výraz na základě reakcí posluchačů.

Prezentační dovednosti

Krok 11

Dokážu předvídat různé reakce publika a připravit se na ně.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 11 žáci dokážou předvídat různé reakce publika a projev si podle toho připravit, např. vyvolat u posluchačů vhodně zvolenými prostředky různé emoce.

V předchozím kroku se naučili měnit jazyk, tón a výraz na základě reakcí posluchačů.

V tomto kroku si osvojí především schopnost předvídat reakce publika ještě **před** projevem samotným, a podle toho si jej připravit.

Žáci musí zvládnout:

- Umět si představit, jak může publikum na jejich projev reagovat, a zda se jedná o reakci pozitivní nebo negativní.
- Předem si promyslet, jak mohou projev upravit, pokud na některé očekávané reakce dojde.

Výuka kroku

V tomto kroku už nestačí, aby žáci reagovali na chování publika, ale musí se navíc naučit jeho reakce předvídat a předem vědět, jak by při konkrétních reakcích svůj projev upravili.

Nejprve je potřeba, aby si žáci uvědomili, že jiní lidé nemusejí reagovat stejně, jako by reagovali oni sami.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Definujte si, co znamená „předvídat“: „něco očekávat nebo předem odhadnout.“
- Připomeňte si, co už jste se naučili: vyzvěte žáky, aby vyjmenovali různé příklady pozitivních a negativních reakcí publika (viz krok 10). Pište je na tabuli.
- Zopakujte si, co je to „publikum“: „kdokoli, kdo poslouchá nějakého mluvčího.“ Zdůrazněte, že publikum málokdy poslouchá pouze pasivně, takže je potřeba, aby se mluvčí připravil na různé reakce.
- Uveďte žákům následující seznam otázek, které jim pomohou předpovědět možné reakce publika:
 - a) „Už publikum znáte? Pokud ano, jak reagovalo při předchozích projevech?“
 - b) „Kdy a kde se projev bude odehrávat? Bude to např. večer, kdy už budou posluchači pravděpodobně unavení?“
 - c) „Co je účelem vašeho projevu? Chcete publikum např. o něčem přesvědčit nebo o něčem informovat?“
 - d) „Čeho se váš projev týká? Může být jeho poslech pro publikum v něčem nepříjemný nebo náročný? Obsahuje např. nějaké špatné zprávy nebo nějaké myšlenky, které jsou pro posluchače novinkou?“

- Uvedte žákům příklad toho, jak jste reakce publika na nějaký svůj projev předvídali vy a jak jste si jej podle toho připravili. Např.: *„Věděl jsem, že budu mluvit před malou skupinkou lidí o tématu, které je velice zajímavé. Proto jsem do projevu začlenil otázky, aby se mohli také aktivně zapojit, nejen pasivně poslouchat.“*

Procvičování

1. Vyzvěte žáky, aby jednotlivě napsali krátký projev na téma, které jim vyberete (nebo které si vyberou sami). Má se jednat o projev, který přednesou před velkou skupinou spolužáků. Při psaní mají za úkol poznamenat si na konkrétní místa v projevu, jaké reakce by rádi u publika viděli: např. smích při vtipu, údiv při překvapující statistice. Jinou barvou si dále zaznamenají, co by upravili, kdyby očekávaná reakce nepřišla. *„Když se tady nerozesmějí, další vtip přeskočím.“* Výsledky okomentujte.
2. Rozdělte žáky do dvojic a vyzvěte je, aby se zamysleli nad tím, jak by upravili projev o tématu, které dobře znají, pro prezentaci v různých kontextech. Je potřeba promyslet si, jak by upravili:

- a) gestikulaci a řeč těla
- b) tón a výraz
- c) slovní zásobu a strukturu projevu

... budou-li hovořit v těchto kontextech:

- a) Před velkým publikem, které už má za sebou celý den konference, a posluchači jsou velice unavení. Váš projev je poslední v pořadí.
- b) Ve skupinové diskuzi s lidmi, kteří se v tématu dobře vyznají.
- c) K jedinému posluchači, který o tématu nic neví.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Když si žáci plánují nějaký projev, debatujte s nimi o tom, jaký je jeho účel a před kým jej mají přednést. Zaměřte se také na očekávané reakce publika.
2. Před diskuzemi v malých skupinách i v rámci celé třídy ponechte žákům čas na rozmyšlenou, a to nejen aby si promysleli, co budou říkat, ale také aby uvažovali o tom, jak na to mohou posluchači reagovat, a co budou v takovém případě dělat. Po diskuzi žáky vyzvěte, aby uvažovali nad tím, zda automatické i vědomé reakce publika odhadli správně.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Žáci si mohou své výkony hodnotit sami: nejdříve si zaznamenají, jaké reakce publika na nějaký svůj projev předpokládají a jak podle nich projev mohou upravit, a poté zpětně zhodnotí, jestli byl jejich odhad správný.
- Učitelé se mohou žáků ptát, jaký vliv na přípravu jejich projevů měly předpokládané reakce publika.

Prezentační dovednosti

Krok 12

Aby byl můj projev pro publikum zajímavější, umím být flexibilní – dokážu např. měnit jeho styl a obsah.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 12 žáci dokážou projev upravovat v jeho průběhu, aby lépe upoutali pozornost publika.

V předchozích krocích se naučili upravovat jazyk, tón a výraz podle reakcí posluchačů a tyto reakce předvídat.

V tomto kroku si mají především osvojit dovednost obměňovat všechny prvky svého prezentačního stylu: řeč těla, pohyb, gesta, oční kontakt, výraz tváře, slovní zásobu, jazykové prostředky, tón a celkový výraz.

Žáci musí zvládnout:

- Definovat, co je to „prezentační styl“.
- Začít uvažovat o svém vlastním stylu a o tom, co by na něm mohli upravit.
- Vysvětlit, proč by díky těmto úpravám mohli publikum lépe zaujmout.

Výuka kroku

V tomto kroku žáci poprvé začnou přímo uvažovat o svém vlastním prezentačním stylu a o tom, kdy je vhodné jej uplatnit.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Definujte si, co je to „styl“: „*způsob, jakým něco děláme, který má různé specifické charakteristiky.*“

- Připomeňte si, co jste se už naučili: „*Z jakých různých prvků se může prezentační styl skládat?*“ Napovězte žákům, že mohou zmínit např. jazykové prostředky, obsah, tón, řeč těla, gesta a další mimojazykové prvky. Návrhy zaznamenávejte.
- Vyzvěte žáky, aby si určili nějaké dvě osobnosti, které všichni znají, a zkusili popsat jejich prezentační styl. Zeptejte se jich: „*Všimli jste si u nich něčeho, co při projevu vždycky dělají? Jaké prostředky často využívají? Dokázete jejich prezentační styl nějak shrnout pár slovy – např. veselý, energetický styl?*“ Nápady zaznamenávejte.
- Vyzvěte žáky, aby se nejdříve zamysleli nad tím, jaký je jejich vlastní prezentační styl, následně vytvořili dvojice a navzájem si své styly stručně několika slovy popsali. Někteří potom případně mohou svůj styl popsat celé třídě.
- Vysvětlete žákům, že někdy může být potřeba některé prvky svého prezentačního stylu upravit, abychom publikum lépe zaujali: „*Prezentuje-li někdo obvykle velice klidným stylem, může být vhodné tento styl upravit, když má např. promluvit před velkou, temperamentní skupinou lidí.*“
- Vyzvěte žáky, aby se znovu zamysleli ve dvojicích, tentokrát nad tím, jestli by bylo dobré svůj běžný prezentační styl nějak upravit, aby lépe zaujali publikum.

Procvičování

1. Rozdělte žáky do dvojic a vyzvěte je, aby si představili, že jsou u nějakého pohovoru. Ve dvojici mají za úkol diskutovat o tom, jak by upravili svůj prezentační styl (řeč těla, pohyb, gesta, oční kontakt, výraz tváře, slovník, tón hlasu, míru podrobností), kdyby osoba, která s nimi pohovor vede:

- a) vstala a začala se procházet po místnosti.
- b) nedívala se na ně a ke všemu, co řeknou, si dělala poznámky.
- c) působila, že ji projev nezajímá, a dívala se do telefonu.

Následně diskutujte s celou skupinou. Zeptejte se žáků: „Jak byste se cítili, kdyby člověk, který s vámi pohovor vede, těmito způsoby reagoval? Jak se vám prezentuje nejlépe – jakými charakteristikami byste to popsali? Jaké prvky prezentačního stylu jsou při pohovoru nejdůležitější?“

2. Rozdělte žáky do skupinek po 3 a zadejte jim téma k diskuzi (může jít např. o nějakou aktualitu). Nastavte si stopky na 3 minuty a vyzvěte žáky, aby začali debatovat. Každých 30 vteřin debatu pozastavte a mluvčímu zadejte nějaký nový prvek prezentačního stylu, na který se má odteď soustředit (řeč těla, pohyb, gesta, oční kontakt, výraz tváře, volba jazykových prvků, tón hlasu, míra podrobností). Když 3 minuty uplynou, řekněte žákům, aby se zamysleli: „*Na který prvek se vám soustředilo nejlépe, který vám byl naopak nejnejpříjemnější? Jak byste se mohli v tom, v čem se cítíte nejméně jistí, zlepšit?*“

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Při diskuzích v malých skupinkách nebo v rámci celé třídy se zaměřujte nejen na obsah vyjádření žáků, ale i na jejich prezentační styl.
2. Abyste žákům připomněli, že prezentační styl je stejně důležitý jako obsah projevu, využijte kartičky s nápovědami. Např. jim před projevem před celou skupinou můžete dát takový „tahák“, na kterém jsou uvedeny různé prvky prezentačního stylu (řeč těla, pohyb, gesta, oční kontakt, výraz tváře, volba jazykových prvků, tón hlasu, míra podrobností), aby se nad všemi těmito prvky zamysleli.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Všichni společně sestavte kritéria efektivních prezentačních stylů, jež publikum zaujme. Žáky při projevech nahrávejte na video, potom je nechejte, aby se na video podívali a svůj vlastní projev zhodnotili.
- Zadejte žákům, aby na otázky z aktivity 1 z procvičování kroku odpověděli písemně.

Prezentační dovednosti

Krok 13

Zabývám se různými prezentačními styly a uvažuji nad jejich efektivitou.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 13 si žáci začínají vyvíjet osobní prezentační styl pomocí úpravy obsahu, struktury projevu, jazykových i neverbálních prostředků vzhledem k publiku a účelu projevu.

V předchozím kroku se naučili, čím se vyznačuje prezentační styl a jak jej případně upravit za účelem zaujetí různých typů publika.

V tomto kroku se mají především naučit zhodnotit, jak účinně budou konkrétní prezentační styly působit vzhledem k určitému publiku a účelu projevu.

Žáci musí zvládnout:

- Znát různé prezentační styly a umět posoudit, v čem spočívají jejich výhody a nevýhody.
- Zhodnotit efektivitu jednotlivých stylů vzhledem k určitému publiku a účelu projevu.

Výuka kroku

V tomto kroku se žáci mají naučit zhodnotit, proč se jednotlivé prezentační styly v určitých kontextech hodí více nebo méně, a bez problémů určit, který styl by se v konkrétním kontextu hodil nejlépe.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Zopakujte si, co už jste se naučili: vyzvěte žáky, aby definovali, co je to „prezentační styl“, a popsali, jaké jsou jeho charakteristiky.
- V tomto kontextu žákům definujte, co je to „efektivita“: *„to, do jaké míry projev splní zamýšlený účel.“*
- Vysvětlete žákům, že co bude v dané situaci efektivní, záleží na kontextu: komu je projev určen (publikum) a co je jeho cílem (účel projevu).
- Vyzvěte žáky, aby uvedli příklady lidí, kteří úspěšně používají různé prezentační styly, a zeptejte se jich: *„Co se vám na jejich stylu líbí? Jak jim pomáhá v tom, aby byl jejich projev jasnější? Daří se jim splnit účel projevu?“* Nápady zapisujte na tabuli.
- Na základě odpovědí žáků, které jste zapsali na tabuli, charakterizujte různé prezentační styly. Např.:
 - a) Velmi energetický projev, rychlé tempo řeči.
 - b) Hodně příběhů ze života a otázek, aby řečník navázal s publikem kontakt.
 - c) Velice uvážlivý, nacvičený projev.
- Na základě jednoho z výše uvedených příkladů nebo jiného příkladu konkrétního prezentačního stylu, který vymyslí žáci, společně diskutujte o výhodách a nevýhodách různých prezentačních stylů. Např.: *„Má-li někdo projev hodně promyšlený a dobře nacvičený, výhodou je, že bude nejspíš působit profesionálně a klidně.“*

Nevýhodou ale může být, že publikum nemusí k takovému řečníkovi cítit tak silnou vazbu, a že když máme projev příliš nacvičený, může být náročnější vyrovnat se s nečekanými dotazy nebo přerušeními.“

Procvičování

1. Pusťte žákům video s nějakým projevem, jehož účelem je publikum o něčem přesvědčit (např. propagace nějakého nového výrobku). S celou třídou společně určete, kdo je publikem a jaký je účel projevu, např.: *„Technologická firma chce přesvědčit novináře o výhodách telefonu, který právě uvádí na trh, aby na něj napsali dobré recenze.“* Vyzvěte žáky, aby si ve dvojicích nebo malých skupinkách dělali poznámky a po projevu diskutovali o tom, co bylo na řečnickově stylu efektivní (pokud něco najdou) a co by navrhovali změnit. Dalším úkolem je zamyslet se nad tím, co by změnili, kdyby se určitým způsobem změnilo publikum.
2. Rozdejte žákům tabulku o 4 x 4 políčkách. Vyzvěte je, aby do 2., 3. a 4. políčka horního řádku napsali 3 různá konkrétní publika a do 2., 3. a 4. políčka prvního sloupce 3 různé účely projevu. Pak je požádejte, aby si tabulku vyměnili se sousedem a vyplnili do ní prezentační styly, které se hodí pro daná spojení publika a účelu.
3. Rozdělte žáky do skupinek a dejte jim za úkol, aby si z tabulky vytvořené při aktivitě 2 každý vybral jedno políčko s prezentačním stylem (zvoleným podle konkrétního publika a účelu projevu) a připravil si krátký projev, který těmto zadáním odpovídá. Než projev před svou skupinkou přednesou, sdělí jí, jaké má být publikum a účel. Zbytek skupinky se pokusí

určit, jakým prezentačním stylem chtěl řečník mluvit a proč by tento styl byl v daném kontextu efektivní, případně proč ne.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Když při výuce posloucháte nějaký projev (video / audionahrávky / přednáška hosta), následně se žáků zeptejte, čím dokázal posluchače zaujmout.
2. Chvalte žáky za příspěvky do diskuze, kterými dokázali spolužáky zaujmout, a zmiňte při tom, co konkrétně bylo v daném kontextu efektivní: *„Velice dobře jsi tady využil technickou slovní zásobu, což bylo efektivní, protože publikum se v tématu vyzná.“*

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Aktivitu 3 z procvičování dovednosti zopakujte s tou obměnou, že žáci spolužákův projev okomentují písemně. Z toho poznáte zároveň to, jak efektivně dokázal mluvčí upravit svůj prezentační styl, i to, jak dobře ostatní efektivitu různých stylů chápou.
- Zadejte žákům, aby každý jednotlivě napsali seznam všech různých prezentačních stylů, které je napadnou, a ke každému připsali kontexty, v nichž by podle jejich názoru byl tento styl efektivní

Prezentační dovednosti

Krok 14

Uvažuji o efektivitě různých stylů prezentace a umím si vybrat styl, který je pro mě nejvhodnější.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 14 si žáci dokážou vyvinout osobní prezentační styl a reflektovat a zhodnotit efektivitu zvoleného přístupu.

V předchozím kroku se žáci naučili uvažovat nad efektivitou různých prezentačních stylů a začali přemýšlet o svém vlastním prezentačním stylu.

V tomto kroku se mají naučit především zhodnotit, který styl je nejvhodnější pro ně osobně a zároveň v daném kontextu.

Žáci musí zvládnout:

- Znat různé prezentační styly a umět posoudit, v čem spočívají jejich výhody a nevýhody.
- Umět zhodnotit efektivitu různých stylů pro ně osobně a pro daný kontext.

Výuka kroku

V tomto kroku se žáci mají naučit posoudit, proč se konkrétní prezentační styly v určitém kontextu hodí více nebo méně.

Nad řadou otázek uvažovali už v předchozích krocích. V tuto chvíli je hlavní, aby si uvědomili, že když se jim prezentuje komfortně, budou jako mluvčí působit sebejistěji, komfort je ale potřeba vyvážit s efektivitou prezentačního stylu v daném kontextu.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Zopakujte si, co už jste se naučili: vyzvěte žáky, aby definovali, co je to „prezentační styl“, a popsali, jaké jsou jeho charakteristiky.
- V tomto kontextu žákům definujte, co je to „efektivita“: *„to, do jaké míry projev splní zamýšlený účel.“*
- Zeptejte se žáků, jaké různé prezentační styly znají. Vyzvěte je, aby ke každému uvedli příklad někoho, kdo tímto stylem prezentuje, a kontextu, v němž by byl efektivní. Nápady zaznamenávejte, abyste je mohli využít později.
- Přestože žáci už o vlastním prezentačním stylu uvažovali, bude užitečné, když jim pro příklad popíšete vlastní styl. Např.: *„Já jsem klidnější povaha, takže mluvím většinou klidným tónem a moc negestikuluji. Mám rád, když mají posluchači pocit, že je aktivně zapojuji, takže často publiku pokládám otázky a nechávám prostor k diskuzi. Tento styl je pro mě efektivní, protože většinou přednáším jednotlivcům nebo malým skupinám v uvolněné atmosféře.“*
- Vyzvěte žáky, aby se za pomoci nápadů zaznamenaných při výuce kroku nejdříve zamysleli nad následujícími otázkami a potom o nich ve dvojicích diskutovali: *„Jaký je váš osobní prezentační styl? Proč si myslíte, že vám vyhovuje? Je*

*efektivní v různých kontextech? Proč?
Proč ne?“*

Procvičování

1. Aby žáci mohli prozkoumat různé prezentační styly, rozdělte je do skupinek a zadejte jim, aby nejprve každý jednotlivě písemně charakterizoval prezentační styl někoho, koho zná (připomeňte jim, aby nezapomněli zmínit tón a mimojazykové prvky včetně řeči těla a gestikulace), a potom svůj popis předal vedle sedícímu spolužákovi. Následně každé skupince dejte krátký text (např. novinový článek) a žáky vyzvěte, aby jeden po druhém před svou skupinkou odprezentovali tento text ve stylu, který dostali od spolužáka. Nakonec se mají zamyslet nad tím, jak byly jednotlivé styly efektivní: *„Rušil vás některý styl při soustředění na obsah a sdělení textu?“*
2. Vyzvěte žáky, aby stručně písemně charakterizovali svůj vlastní prezentační styl. Pak mají za úkol jednou barvou připsat kontexty, ve kterých je podle nich jejich styl efektivní, a jinou barvou kontexty, kde efektivní být nemusí. Posléze mají za úkol ve dvojicích nebo malých skupinkách diskutovat o následujících otázkách: *„Dal by se tvůj prezentační styl nějak upravit, aby byl v těchto situacích efektivnější? Nebo je potřeba uvažovat o úplně jiném stylu?“*

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Umožněte žákům v různých kontextech prezentovat stylem, který je jim nejpříjemnější. Mezi tyto kontexty může patřit rozhovor, skupinová diskuze nebo formálnější projev před menší či větší skupinou.
2. Zapisujte na viditelné místo různé prezentační styly, které žáci použijí při svých projevech, aby se ostatní mohli inspirovat a vyzkoušet si styly, které už viděli u spolužáků.
3. Když si žáci připravují nějaký projev, připomeňte jim, že neexistuje žádný „správný“ styl projevu, ale je dobré zamyslet se nad kontextem a nad tím, jak asi bude jejich styl v tomto kontextu efektivní.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Vyzvěte žáky, aby si někde zaznamenávali všechny styly, které využijí při svých projevech, i to, jak byly efektivní.
- Určete ve třídě pár „pozorovatelů“, kteří budou sledovat prezentační styl spolužáků a dávat jim zpětnou vazbu ohledně jeho rysů a efektivity.

Prezentační dovednosti

Krok 15

Dokážu pronést efektivní projev, který má osobitý styl a je přizpůsobený situaci, a umím reflektovat, proč byl efektivní.

Vysvětlení pro učitele

Při zvládnutém kroku 15 žáci dokážou kreativně přizpůsobit obsah, strukturu a styl prezentace jejímu účelu, publiku a kontextu a dát svému projevu osobitý styl.

V předchozím kroku se žáci naučili posoudit, jaký prezentační styl jim vyhovuje.

V tomto kroku se mají především naučit konzistentně efektivně prezentovat svým osobním stylem a jasně popsat, proč je jejich projev efektivní. Zároveň si upevní znalosti získané ve všech předchozích krocích.

Žáci musí zvládnout:

- Sebevědomě prezentovat svým osobním stylem v různých kontextech.
- Umět si pokládat vhodné otázky, které jim pomohou hodnotit efektivitu svých projevů.

Výuka kroku

V tomto kroku si žáci upevní znalosti získané v předchozích krocích a prokážou, že už bez problémů zvládají projev ve svém osobním stylu. Je důležité, aby si osvojili nástroje, které jim pomohou hodnotit efektivitu jejich projevu.

Při výuce tohoto kroku postupujte následovně:

- Zopakujte si, co už jste se naučili. Vyzvěte žáky, aby definovali „osobní prezentační styl“ a pro příklad popsali své prezentační styly.
- Navažte tím, že se žáků zeptáte, co už o efektivitě vlastního prezentačního stylu vědí: *„Při jakých vašich projevech byl váš prezentační styl nejefektivnější? Jak víte, že byl efektivní?“*
- Vysvětlíte žákům, že aby mohli nadále své prezentační dovednosti zlepšovat, musí si zvyknout své projevy vždy zpětně reflektovat. Společně se zamyslete nad otázkami, které se k sebereflexi mohou hodit. Např.: *„Co bylo cílem mé prezentace? Podařilo se mi ho dosáhnout? Jak mi v tom pomohl můj prezentační styl? Jak na můj projev reagovalo publikum? Udělal bych něco příště jinak?“*

Procvičování

1. Puštěte žákům krátké video s projevem nějakého velmi schopného mluvčího (např. Marka Ebena). Vyzvěte žáky, aby se soustředili na to, jak na něj automaticky i vědomě reaguje publikum. Jak se z reakcí dá poznat, jestli byl projev efektivní?
2. Dejte žákům za úkol, aby si vzpomněli na nějaký svůj projev ve svém osobním stylu a písemně odpověděli na hodnotící otázky, které jste si společně zapsali při výuce kroku.

3. Umožněte žákům mluvit v různých kontextech, např. při skupinové diskuzi celé třídy, formálním projevu před spolužáky nebo debatě v malé skupince. Zadejte jim, jaký bude účel jejich projevu, např.: „*Máte za úkol zajistit, aby každý z vašich posluchačů uměl vyjmenovat tři argumenty pro zákaz používání plastů.*“ Po projevu se žáků zeptejte, jak efektivně mluvčí hovořil vzhledem k zadanému účelu projevu.

Posilování dovednosti

Následující strategie zapojte do běžné výuky, aby žáci mohli nové schopnosti využít v praxi.

1. Nahrávejte krátké úryvky projevů žáků na video, kameru ale obraťte k posluchačům. Následně můžete na základě videa společně diskutovat a projevy hodnotit.
2. Na viditelné místo vyvěste seznam hodnoticích otázek, které žáci mohou po svých projevech používat k sebereflexi.
3. Pouštějte žákům široké spektrum různých projevů (na video, zvukovém záznamu) mluvčích s jasným a efektivním osobním prezentačním stylem. Ptejte se žáků, čím se mohou inspirovat.

Hodnocení

Následujícími způsoby zjistěte, jestli žáci kroku porozuměli a jsou si v něm dostatečně jistí.

- Zhodnoťte projevy žáků v různých kontextech.
- Zadejte žákům, aby po nějakém svém projevu sepsali sebereflexi a stanovili si cíle pro následující projev. Při jejich příštím projevu zkontrolujte, že své stanovené cíle splnili.

Gesto: Pohyb části těla, který nám pomáhá vyjádřit význam. Např.: ukazování prstem, rozevřená náruč.

Hlasitost: To, jak nahlas nebo tiše mluvíme.

Informace: Někomu něco vyprávíme a správně při tom řadíme myšlenky, aby nám rozuměl.

Jasný projev: Projev, při kterém mluvíme tak, aby bylo posluchačům jasné, co jim říkáme.

Kontext: Situace, v níž se projev odehrává: zahrnuje to, ke komu, proč a kde mluvíme.

Mimojazykové prvky: Jiné prvky řeči než samotný jazyk: hlasitost, tón, rychlost, pauzy, intonace.

Přídavné jméno: Slovní druh, kterým popisujeme osoby, místa nebo věci (podstatná jména). Např.: nádherná duha.

Příslovce: Slovní druh, kterým doplňujeme slovesa a popisujeme, jak se něco stalo. Např.: ošklivě zakopla.

Publikum: Kdokoli, kdo poslouchá nějakého mluvčího. Může to být jen jeden člověk nebo klidně třeba stovky lidí.

Účel projevu: Důvod, proč někdo mluví.

Prezentační dovednosti

Další zdroje

skillsbuilder.org

Nabízíme vám spoustu dalších zdrojů, které vám při podpoře rozvoje této dovednosti pomohou:

Pomůcky

Vytvořili jsme pro vás dokument, v němž najdete přehled výuky všech osmi dovedností a dále zásady a nástroje, které vám je pomohou uvést do praxe.

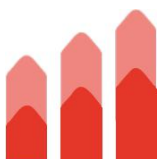
Videa s aktivitami

Naše poutavá 10minutová videa s aktivitami vám pomohou budovat dovednosti žáků tak, aby se při jejich sledování soustředili a bavilo je to.

Materiály k vytištění

Nabízíme plakáty s jednotlivými dovednostmi a s rozpisem jejich výuky a diplomy za úspěchy při rozvoji dovedností.

Hodnotící nástroje

Náš jednoduchý webový hodnotící nástroj Skills Builder Assess vám pomůže rychle zjistit, jak na tom vaši žáci s dovednostmi jsou, přehledně vám zobrazí jejich údaje, ukáže vám informativní grafy a souhrny. Dále nabízíme nástroj, s jehož pomocí si mohou žáci zhodnotit své vlastní dovednosti sami.

Tyto zdroje a mnoho dalších informací najdete na skillsbuilder.org/hub (v anglickém jazyce)

Copyright © 2019 Skills Builder a Enabling Enterprise Community Interest Company, společnost zapsaná v Anglii a Walesu (06945061)

Je zakázáno používat tyto materiály ke komerčním účelům bez předchozího písemného souhlasu držitele práv. Bez jeho předchozího souhlasu nesmějí být nijak upravovány.

SCHOLA EMPIRICA je nezisková organizace působící již od roku 2003. Dlouhodobě se věnuje problematice výchovné práce s dětmi předškolního věku a vzdělávání pedagogů. Jejím cílem je přivést léty praxe ověřené přístupy ze zahraničí, které akcentují sociální a emoční vývoj dětí jako základ pro jejich budoucí rozvoj v odpovědného člověka (prevence agresivity a konfliktního jednání, pozitivní vztah k učení, odpovědnost a samostatnost), a tak prostřednictvím vzdělávání přispívat ke zkvalitňování veřejné politiky, zlepšování společenského klimatu a občanského soužití. Díky letité spolupráci s univerzitními a vědeckými odborníky v oblasti pedagogiky, psychologie a sociálních věd rozvíjí SCHOLA EMPIRICA z.s. vzdělávací programy, pořádá pravidelné tematické letní školy pro univerzitní studenty z celého světa, umožňuje pedagogům a sociálním pracovníkům stáže v zahraničních pracovištích a podílí se na empirických výzkumech aktuálních společenských témat.

Více informací nalezne na adrese **www.scholaempirica.org**